

EL

MAGAZÍN

Núm. 226

Dijous, 26 de maig de 2022

ECONOMIA ■

Nou problema per al sector de l'hostaleria i la restauració: la manca de personal

SALUT ■

Estratègies per espantar els mosquits de manera natural

ALBERT LLIMÓS

MAGÍ SUNYER

“El procés ha reivindicat els valors republicans”

ENTREVISTA

MAGÍ
SUNYER

“Els valors republicans clàssics són molt bàsics encara, però els tenim maltractats”

Llibertat, igualtat i fraternitat. O també poble, justícia, progrés, instrucció... són conceptes que a mitjans del segle XIX van canviar el món. Magí Sunyer (Reus, 1958) els analitza en un llibre que convida a pensar si avui són encara vigents. Per saber-ho, però, cal anar fins als orígens i en l'expressió d'aquestes idees en la Catalunya de l'època. 'Els mites de la república' (Eumo Ed.) ens porta fins al moment en què es conforma la societat contemporània occidental.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós

Per començar amb allò que tots coneixem: llibertat, igualtat i fraternitat. Conceptes que neixen al segle XIX en el seu sentit modern, i que encara avui fem servir!

Els valors republicans *clàssics* són importantíssims, són bàsics per a la nostra vida i ens distingeixen. Però al mateix temps els tenim una mica maltractats. El llibre vol ser una reflexió sobre la manera com es van introduir en el nostre país aquests conceptes. Com es van defensar. I què es va escriure a partir d'ells. El lector pot fer les seves reflexions sobre com es tracten avui, el significat que se'ls dona i l'abast que arriben a tenir.

Què ha canviat, al cap de més d'un segle i mig?

L'aplicació d'aquests conceptes s'ha desgastat. El segle XX va ser molt complicat, amb els feixismes i dues guerres mundials en què tot això es va remoure. Situats a principis del segle XXI ens poden sonar a conceptes antics, perquè els principals els coneixem molt, els tenim assumits i pensem que són propis de la nostra manera de ser. Però també és cert que cada vegada salten més alarmes que tot això se'n pot anar enlaire en poc temps. S'hauria d'anar a buscar l'arrel d'aquests *mites*, i aplicar-los en la seva forma original. Per això crec que és tan important de conèixer el primer moment en què neixen.

El seu llibre se centra al voltant d'una experiència política molt efímera, la Primera República espanyola, entre els anys 1873 i 1874. Amb molta presència catalana, per cert...

De fet, agafo des de principis de la dècada de

1840 fins aquest moment republicà. Quan hi va haver la revolució de setembre de 1868, la que es va conèixer com La Gloriosa, pensaven que ja ho tenien, que ja ho tenien aconseguit però van fracassar. Amb la República, l'any 1873, sí que estaven convençuts que era el moment... però no va durar. Les repúbliques espanyoles no duren! Hi ha un especialista en el tema que diu que abans del segle XIX no es troben rastres de republicanisme a Espanya, i en els segles XIX i XX... tots ho tenim present: un any i poc a la Primera República i en la Segona República, si descomptem la guerra i el Bienni Negre... ens quedarien dos o tres anys.

Quan parla de república, en el llibre, no vol dir només el contrari de monarquia, sinó d'una sèrie de valors i conceptes? Els que dèiem al principi de l'entrevista i d'altres...

Aquests dies, amb la discussió sobre els reis d'Espanya, hem sentit aquells arguments que “si ara traguéssim la monarquia, un president de la República encara ens sortiria més car”. Però és que una república no és això, substituir-ne un per l'altre. És clar que l'essència de la transmissió per sang, de l'herència en comptes de l'elecció és fonamental. Però per altra banda una república porta en ella mateixa una sèrie de valors i de conceptes. Nosaltres potser no ens n'adonem perquè els tenim incorporats a la nostra manera de viure. El d'*instrucció*, per exemple. Hem de pensar que a mitjan segle XIX no hi havia educació obligatòria i que això provocava determinats efectes en la societat. Això vol dir que encara que durant aquests dos-cents anys no hi hagi hagut república (o poca) la força que s'ha fet ha operat.

Ha posat un exemple excel·lent. La instrucció

“Una república no és només substituir un règim per un altre. Una república porta en ella mateixa una sèrie de valors i de conceptes”

generalitzada era allò que igualava la societat: influeix en tota l'esquerra de principis del segle XX i en el moviment llibertari...

És molt present. El poble, en general, en sabia poc o gens de llegir i escriure. I es feien centres de lectura per ensenyar-ho. Darrere hi havia aquesta idea revolucionària: la certitud que si algun dia tothom sabia llegir i escriure no es deixaria prendre el pèl, parlant clar. I tots els problemes de la humanitat s'haurien acabat. Per això és tan important el llibre i la lectura, que a vegades no és ni lectura directa, sinó la lectura en veu alta per part d'algú i la resta de la gent que escoltava.

Vostè fa una llista de conceptes que, en la seva majoria, trobaríem actualíssims: la instrucció, com hem dit, i també el progrés, el feminisme, el poble, la ciutadania, el pacifisme, el laïcisme, l'universalisme, la revolució, el catalanisme... És el nostre retrat com a país?

Absolutament. En els últims anys hi ha una cosa que m'ha causat una sorpresa: quan vaig començar a estudiar els mites del catalanisme, no se'n parlava gaire. I just aleshores va ser quan, amb el començament del que se n'ha dit el procés, se'n va parlar i se'n va escriure molt. En aquest cas concret, el mateix: jo potser fa uns deu anys que treballa en aquest llibre, i el procés ha reivindicat tots aquests conceptes que jo pensava que tenien només un valor històric. I que s'han posat en primer pla d'una forma absoluta.

Per la paraula que els designa, alguns poden semblar una mica fora de temps. La virtut, per exemple.

I en canvi és molt actual, i sobretot pels efectes negatius. L'oposat de la virtut és la corrupció. La

virtut és la idea que una persona, un ciutadà, pel fet de ser-ho no pot enganyar la república. I el governant tampoc. És tan antic que Plató ja deia que per aquest motiu ningú no voldria ser governant. Però el seu deixeble Aristòtil ja el va corregir, i li va dir que observava amb sorpresa que molta gent volia càrrecs públics i potser era pel guany que en treien.

Posem-ne un altre: el progrés. Al segle XIX creien que l'evolució de la història era lineal, que sempre anava cap a millor. La història ens ha mostrat que no era cert?

Ho creien en tots els aspectes. D'una banda, tenien tots els resultats de la Il·lustració i el progrés de la ciència: els invents mecànics, tècnics... I també tenien la convicció que a mesura que passés el temps, aquests principis de què parlàvem –que eren bons per naturalesa– s'acabarien imposant. Pensaven que l'existència de principis contraris era qüestió d'obscurantisme. La fe en el progrés va ser absoluta fins a la Primera Guerra Mundial, en què van veure que aquelles màquines també servien per matar. I d'una manera molt generalitzada. Artísticament, això es va traduir en el dadaisme, una idea de destrucció total. Avui ens trobem en una situació curiosa i en certa manera contradictòria: encara tenim incorporat el concepte de progrés, que el món avança. Però per altra banda hi ha una idea oposada: tenim una força també molt progressista que parla de decreixement. Per què? Perquè s'ha vist que no totes les conseqüències del progrés són bones.

Totes aquestes idees són les que conformen les grans ideologies del que queda del segle XIX i de bona part del segle XX?

En aquell moment ja es defineixen. Si en el lli-

bre hagués tirat més endavant, m'hauria repetit. Els conceptes es fixen en aquell moment, quan el món canvia absolutament amb la Revolució Francesa. Fins i tot els historiadors canvien d'era, de la moderna a la contemporània. El que passa és que en aquest país nostre, com que depenem d'un altre país i tot això no s'ha realitzat mai d'una manera plena, ho podem continuar idealitzant. És a dir, segueix molt vigent perquè no s'ha aplicat.

Els republicans tenien com a referent la Constitució de Cadis de 1812, que no s'aplica perquè va venir una restauració monàrquica absolutament retrògrada...

I cent cinquanta anys després trobem aquestes idees altra vegada, i si no els donem un sentit ple, se'ns menjaran els que hi són contraris.

Quina relació té el republicanisme amb el catalanisme? L'any 1868 Valentí Almirall ja havia publicat les Bases para la Constitución federal de la Nación Española y para la del Estado de Cataluña.

Hi havia hagut un catalanisme cultural. Però el polític o ideològic, els historiadors estan d'acord que neix en aquell moment. I neix en un grup molt concret: els republicans federals de Valentí Almirall, que se separen de Pi i Margall, el més federalista. Un temps després, la direcció del catalanisme l'agafaran sectors més conservadors, però el catalanisme neix clarament republicà.

Com es va traslladar tot això en la cultura? O com la cultura actua de difusora de les idees republicanes? Aquest llibre ho tracta en profunditat, fins i tot situa l'inici del republicanisme en un poema, La campana, d'Abdó Terrades.

Per això utilitzo el terme *mite*. De la mateixa manera que la mitologia grega, romana o d'altres la forma la literatura, la catalana també. I per a tots aquests republicans era tan important la cultura escrita que van tenir moltes iniciatives de creació de revistes: hem de pensar que *La Campana de Gràcia* va arribar a tenir 30.000 subscriptors, en una època en què molta gent no sabia llegir ni escriure. Per tant, l'element cultural era bàsic, i la literatura (juntament amb la música o altres arts) defineixen tot aquest entramat mític en què ens acabem reconeixent i que formen la nostra base.

Ha parlat de música, i aquí esmenta com una de les figures importants del primer republicanisme Josep Anselm Clavé, el fundador dels Cors Clavé, entre moltes altres coses.

Clavé és molt important. Primer perquè és una persona d'ideologia molt ferma, molt clara. Era un combatent, tota la seva vida ho va ser. I va ser capaç de canalitzar això a través de les seves societats corals: a gairebé tots els pobles hi havia un cor de Clavé. I tenien, en principi, una ideologia republicana, encara que després tot això va anar canviant. De la mateixa manera que tenia cançons que en podríem dir *lleugeres*, n'hi havia d'altres amb molta ideologia. *Progrés, virtut i amor* és un vers de *La maquinista*, un poema obrerista de Clavé que es dedica a introduir el lèxic de les fàbriques en la poesia. Clavé és fonamental fins al 1890, quan ja sorgeixen l'Orfeó Català i altres branques.

Tots aquests nobles conceptes, com els retornem al significat original? Els nostres temps són de retorçar els conceptes, i associar la llibertat amb prendre unes cerveses, com deia una política madrilenya.

Recuperar el significat és fonamental. Com ho fem ja és una qüestió complicada, que potser va més enllà de les meves competències. S'ha produït una banalització dels termes: al segle XIX va haver-hi un senyor que va escriure *El liberalismo es pecado*, i ara a aquest senyor li diríem liberal en sentit pejoratiu. És com si ara utilitzem el terme comunisme, que està molt desprestigiada. Hi ha qui posa un accent extrem en el fet de mostrar-se com a persones honrades: veig que hi ha persones i partits que intenten recuperar el sentit original. Això seria la recuperació de la virtut, de la que parlàvem abans. Ara bé, quin és el problema? Potser que els polítics que la coneixen més no la practiquen.

OPINIÓ

Montserrat
Núñez

La vida en una farmaciola

Un dia, estava mirant els medicaments que tenia a la farmaciola de casa i vaig pensar que es podia saber les persones que vivien en una llar en funció dels fàrmacs que hi havia guardats. Aquesta idea, la vaig arxivar i ara ha esdevingut aquest relat protagonitzat per un d'ells, el que segurament deu estar a les farmaciols de la majoria de cases, el Paracetamol.

Era al prestatge a l'espera que alguna persona em vingués a comprar, fins que un dia, una parella d'entre 25 i 30 anys ho va fer, i la jove, tot ficant-me a la seva bossa, em va treure de la farmàcia.

Ella no estava per passejos. Tenia un bon mal de cap, va dir, i directament varen anar a casa. Em va deixar al marbre de la cuina i posant-se un got d'aigua va obrir-me, va agafar un dels meus blísters, en va treure una pastilla i se la va empassar. Vaig quedar-me al marbre molta estona, quan tot d'una la noia va tornar amb una cara molt més eixerida i va comentar, on ho endreço? I sense gaires contemplacions em va agafar i anant al lavabo em va ficar en un calaixet.

Varen passar els dies i les setmanes i vaig romandre sol en aquell calaix, fins que tot d'una al meu costat hi varen caure un paquet de gases, un rotlle de benes, un d'esperadrap, unes tiretes i unes tisores.

Les gases i les benes, toves i delicades, eren fins fa pocs anys les reines de les farmaciols. Tallant-les a la mida necessària servien per a moltes coses, com a molt les acompanyaven els esperadraps. Però un dia varen arribar les tiretes. Elles representaven la modernitat envers el classicisme mil·lenari de les benes. Alguns es pensaven que podien arribar a substituir-les. El temps ha demostrat que no era així. La convivència, com us podeu imaginar, no va ser fàcil.

Jo em vaig posar molt content. Per fi ja no estava sol, acabava de néixer la farmaciola de la casa.

El temps va anar passant i tot d'una el calaix es va tornar a obrir i ens va fer companyia el termòmetre. Els primers eren tractats amb molta cura i atenció, eren fràgils i sempre calia estar amatent a la seva saba de mercuri. Els actuals són una mica arrogants i tibats, perquè amb el progrés ara són digitals.

Molt de tant en tant s'obria el calaix i una mà agafava alguna cosa, però en realitat teníem una vida molt tranquil·la, fins i tot un xic avorrida, fins que un dia vaig sentir una veu masculina que deia: "Tu creus que ens faran falta tantes coses?" Ella va contestar: "Evidentment que sí. Solament he comprat el que m'ha posat a la llista la llevadora, però ara veig que aquest calaix s'ha fet petit. Penso que ens caldria comprar una farmaciola o buscar un petit armari per tenir-ho tot ordenat." I mentre deia això, varen aparèixer un anti-pirètic en forma de xarop de color taronja, crema per a la pell de nadó, un sèrum per a la panxa, unes gotes per als ulls, unes altres per a les orelles, un comptagotes, una xeringa i una cullereta graduada, entre altres. Ja no hi cabíem, de tan atape-

Van marxar els xarops de color taronja i alguna dècada més tard arribaven les píndoles de la pressió i la crema pel dolor

its que estàvem. Jo pensava: "Espero que el trasllat sigui aviat, ja que es molt incòmode tenir tan poc espai."

I així va ser com vàrem tenir apartament propi, un prestatge per a les benes, l'esperadrap, les tiretes, les tisores i tot allò de roba o paper; un altre per a mi i d'altres píndoles com els antiinflamatoris, analgèsics, antipirètics i també el termòmetre, i un darrer per a les pomades i els xarops. Ja ens havien organitzat. A mi ja m'estava bé.

De tant en tant sabia que es preparava algun viatge, perquè de sobte apareixien al calaix les pastilles pel mareig. Aquestes eren eventuais, solament s'estaven uns dies amb nosaltres. No sortíem tots. Solament a uns quants ens treien a passeig. Primer vàrem anar de colònies, després de vacances a prop de casa, però algunes vegades vaig anar molt més lluny. Quan això succeïa ho passava francament malament. M'embotien en un espai molt i molt petit de roba. A vegades fins i tot em treien de la capsa i agafaven un dels meus

blísters tot separant-lo dels altres i el posaven al que en deien *necesser*. Aquest després era entaforat en una caixa molt més gran que en deien *maleta* i un cop tot a dins ben estrets es posaven en marxa i apareixíem en un altre lloc. Aquest fet es donava més o menys un cop l'any. Quan havíem retornat a *casa* al meu espai, ja respirava tranquil.

Els anys transcorregueren i tal com havien vingut varen marxar els xarops de color taronja, les culleretes graduades, els comptagotes i altres elements que tenen una vida relativament més curta. Després que marxessin, vàrem passar una etapa en què tornàvem a ser poquets i gairebé sempre els mateixos, els clàssics, els de sempre.

Alguna dècada més tard, però, la farmaciola es va tornar a omplir i tot d'una veig que arriba un paquet de píndoles per la pressió alta, unes altres pel sucre, i alguna altra, però per descomptat totes en companyia del protector estomacal, l'Omeprazol, i també una crema pel dolor, una per la circulació i una altra per les úlceres. Totes aquestes darreres incorporacions no es barrejaven gaire amb nosaltres. Pel que vaig entendre, van una mica en *pack*. Per tant, la nostra relació va ser purament de veïnatge i res més.

Però un dia una veu desconeguda va obrir la porta de l'armariet i va començar a buidar-lo tot fent un triatge: els caducats en una banda –Oh, pobrets, els tornaven a la farmàcia. S'havien quedat allà deixats de la mà de deu i ja no servien per a res–. Un altre grup eren el que ja no es feien servir però encara no havien caducat. "Aquests els portarem a una ONG que els recupera i els dona a persones que no se'ls poden permetre." I a uns altres ens varen posar en un lloc que em portava vells records. Era un *necesser*. Mentrestant, la veu comentava: "A la residència ja tenen de tot. Però és millor que hi portem aquells medicaments que acostuma a prendre."

I vés per on, tots vàrem desaparèixer del que fins llavors havia sigut el nostre espai, i per això vaig entendre que ara em traslladaven de casa.

Amb agraïment a tot el personal dels CAP, els hospitals i les farmàcies que durant tot aquest temps de pandèmia ha estat al peu del canó.

EXCLUSIU
PER A
SUBSCRIPTORS
D'EL 9 NOU

A partir d'ara,
teniu accés directe a

**L'HEMEROTECA
HISTÒRICA**

Entreu a el9nou.cat/historic-hemeroteca
un arxiu documental molt valuós
al vostre abast

Totes les notícies
des de
1990

Si encara no sou subscriptors, truqueu al **93 889 49 49**
o entreu a el9nou.cat/subscriute

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

L'autodestrucció de la monarquia

La monarquia, com a sistema d'estat, és un concepte que no té defensa fa com a mínim un segle. Pot resultar acceptable de manera fàctica com passa a diversos i avançats països europeus (Noruega, Suècia, Bèlgica...) perquè ja només ostenta un caràcter merament simbòlic i es valora que el cost de transformar-se cap a un sistema republicà és més gran que no pas el seu manteniment. Hi ha temors, no sé si fundats, que el període de mudança podria generar un buit poc recomanable en política i un cert grau d'incertesa. És allò de no canviar el que funciona, encara que el concepte en el moment actual resulta més aviat resclosit. De fet, excepte a Anglaterra, sempre tan diferents, no es veu per enlloc una gran professió de fe monàrquica. L'imperi de la raó il·lustrada i la modernitat poc tenen a veure amb una institució de caire medieval que quan exercia el poder efectiu era de caràcter absolutista i més aviat donada a l'arbitrarietat. La teoria política liberal, per allò de sumar canvi i continuïtat, va formular ja fa més de dos segles el concepte de monarquia parlamentària, evitant el caràcter autocràtic d'aquesta forma de govern, per treure-li finalment fins i tot el caràcter de poder executiu que havia ostentat en el sistema de divisió de poders de l'estat de dret, per convertir els monarques en meres figures simbòliques i representatives sense capacitat, allò que es va definir com "el rei regna, però no governa". Es dona per suposat que el darrer pas és que la mateixa figura desaparegui, una vegada convertida més en rèmora

que no pas en facilitadora.

A Espanya la reinstauració de la monarquia va ser el resultat del pacte de la Transició. Era l'aposta del franquisme moribund i l'oposició democràtica que estava faltada de la força per imposar la ruptura democràtica es va haver d'empassar aquesta forma d'estat i el que se'n va dir la *reforma*. En tant que monarquia parlamentària i sense poder, es va acceptar per a aquells que no hi creien com un mal menor. Era més important dotar el país d'estructures democràtiques sòlides i desmuntar l'aparell dictatorial del franquisme que no pas discutir que hi hagués un monarca, més si aquest feia professió de fe dels ideals democràtics. Simplificant, a Espanya només hi ha monàrquics convençuts a la dreta, mentre que l'esquerra era i és majoritàriament de cultura republicana. Per sostenir el pacte de la transició l'esquerra força en general i el PSOE en particular es van haver de menjar aquest gripau. El problema s'ha plantejat quan alguns elements d'aquesta monarquia han estat poc exemplars en el seu comportament tant públic com privat. Més enllà de les dubtoses activitats econòmiques dels gendres, el rei emèrit, tant ara que ho és com abans de ser-ho, ha exercit de lobbista, ha cobrat comissions injustificables, ha defraudat Hisenda i fa exhibicions públiques d'arrogància i falta de tacte molt poc acceptables.

Hi ha qui diu que el seu aparent paper de "salvador de la democràcia" quan el cop d'estat del 23-F de 1981 li va fer creure a Joan Carles I que era una

figura blindada i inexpugnable. No va entendre que els temps havien canviat i que hi ha comportaments i demostracions d'arrogància i de classisme que la societat no pot acceptar. Ja no som a l'Espanya en blanc i negre. La societat espanyola ha vist com la seva petició de disculpes quan la cacera d'elefants a Bostwana ho era tot menys sincera. El que ha vingut després resulta suficient per endur-se per endavant la mateixa monarquia. Que hagi estat exonerat pels jutges d'activitats econòmiques corruptes i fraudulentas que resulten evidents per a tothom no el fa moralment innocent. La *fugida* als Emirats va resultar patètica, però una manera de donar una oportunitat de continuïtat al seu successor. La tornada d'aquests dies a Galícia, l'evidència que la monarquia a Espanya no caurà per l'acció del republicanisme, sinó per la pròpia imperícia i una mala noció de l'orgull. Des del punt de vista de la imatge pública no es podia fer pitjor. "*Explicaciones, ¿de qué?*" quedarà com el colofó d'un monarca que s'ha devorat a ell mateix. Més per realisme que per convicció el PSOE ha aguantat la monarquia a Espanya i ha evitat que fos només la forma de govern preferida per la dreta més castissa. Com s'ha evidenciat aquests dies, els socialistes ja no poden jugar un paper que els acabaria per desnaturalitzar i devorar. Més que de regates, l'emèrit sembla haver vingut aquests dies a Espanya a posar uns quants claus al taüt de la monarquia. I d'aquí poc, tornarà amb el martell i més claus. Algú hauria d'anar pensant en com es gestiona el final del règim.

Eduard Roure

BADLANDS

Inventari de mancances

No he sabut mai dibuixar. Els gargots amb què de petit a l'escola mirava de perfilar qualsevol objecte, persona o animal no han evolucionat significativament amb l'edat adulta. La meua mà no té el tremp, la destresa ni tan sols la intuïció de reproduir amb una mínima gràcia una sola figura de la realitat perceptible.

Tampoc he estat capaç de tocar amb solvència cap instrument musical. M'he de limitar a gaudir com a oient d'una de les arts humanes que més aprecio; ni la condició d'humil i diletant intèrpret m'ha estat concedida, malgrat els esforços instructors d'aficionats propers o mestres titulats.

La meua germana excel·leix com a fotògrafa, però no se me n'ha encomanat res. Dubto sistemàticament de l'enquadrament que ha de tenir una foto, la faci amb telèfon mòbil o càmera; no m'avanço mai a quina en seria la composició adequada, i per efecte de la transmissió de totes aquestes vacil·lacions quan faig

el clic, la imatge acaba sortint moguda o desenfocada. Dibuixar, tocar un instrument, fer fotos, depenen en gran mesura de la destresa amb les mans. Jo dec tenir mans potineres, o un circuit poc ensinistrat de connexions entre mans i cervell. Reconec la possibilitat de no haver-me aplicat prou a corregir-ho, i el mal fat de no haver topat potsers amb el guiatge pertinent. En qualsevol cas, hi ha persones que troben una certa facilitat en alguna, una sola, d'aquestes pràctiques. A mi no se m'és concedit. Llegir molt amb cert profit i escriure mitjanament bé són els únics mèrits que podria atribuir-me, al capdavant poc remarcables; vaig omplir carretades d'hores de la meua infància i adolescència amb els llibres perquè em venia de gust perdre'm en històries, com tothom, i a còpia de llegir tant vaig aprendre, d'intuïció i hàbit, a escriure. Una disciplina que no era tal perquè no me la imposava, i que en la seva execució es presentava clara i lineal: seu, agafa

un llibre, obre'l, ves lligant les paraules i les frases que t'expliquen coses. Per a les mans és fàcil sostenir un llibre i passar-ne les pàgines; no els cal, a les mans, acordar-se amb el cervell per dur a terme cap rara filigrana.

Ni tan sols estic segur que no hagi d'acotar encara més tristament les habilitats d'aquest àmbit lingüístic. L'eloqüència i la dialèctica no m'han beneït; només me'n surto de parlar en públic si, dalt de l'estrada, no he de dirimir res amb ningú. Això proporciona un avantatge, que és evitar l'envaniment. L'excel·lència dialèctica de tants tertulians no hauria d'ocultar que són pretensiosos, que no poden saber-ho tot –com els que volen fer-te creure, sense dir-ho, que s'han llegit tots els llibres–. Si alguna cosa reporta el gran forat negre que està descobrint aquesta lúcida vergonya, és la humilitat. I la certesa que els savis i campions, els envanits olímpics, no són menys risibles que jo.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Glòria Gorchs

Qui soc jo? Qui és l'altre?

De tot allò que passa des que la idea d'un escriptor esdevé un llibre publicat poc en sabem els lectors. Som la darrera baula de tot un seguit de processos creatius i burocràtics que podem imaginar més o menys lliures i cordials. Ara bé, tot i que ens podem equivocar, a vegades ens arriben a les mans obres que intuïm que són fruit d'un treball conjunt, coordinat i respectuós.

És la sensació que tinc amb aquest *Jo soc l'altre*, on el text de Germán Machado ha d'haver dialogat prèviament un munt de vegades amb la proposta visual de Mercè Galí. L'autor crea una ficció, però a partir d'una realitat autobiogràfica: ens parla dels seus dos germans grans, bessons idèntics.

A l'autor no li interessa tant aprofundir en la vida d'aquests personatges com aprofitar la confusió que comporta la seva semblança per plantejar el tema de la identitat. Qui som? Com ens veuen els altres? Ens molesta o ens afecta no ser identificats? Ens podem definir sense explicar què fem o què ens agrada fer? Galí, per seguir el joc i continuar explorant la qüestió de la identi-

ficació, utilitza, a banda del dibuix, dues tècniques gràfiques d'allò més fidels al concepte de còpia: la fotografia i els tampons.

Només començar, a les dues primeres pàgines, ja trobem l'essència del que serà el llibre.

El text breu, sintètic de Machado: "Dues gotes d'aigua. Som així. Tan iguals." I

la proposta gràfica de Galí: el collage fotogràfic amb imatges reals dels protagonistes i el joc de simetria dels tampons.

Però també la composició de

la pàgina, tan equili-

brada i elegant, la tria de la

tipografia i el color taronja del text,

la paleta de colors, que ens remet al passat...

Jo soc l'altre és un llibre amb una edició molt pensada, més reflexiu que no pas d'acció, d'un argument conegut, això no obstant, amb un to i un registre nous. És un llibre que guanya amb segones lectures, que perdura en el record, i on els més atents podran descobrir mostres d'un humor subtil que comparteixen autor i il·lustradora.

JO SOC L'ALTRE

Text: Germán Machado

Il·lustracions: Mercè Galí

Traducció: Bel Olid

Editorial: Litera

Lloc i any d'edició: Albuixech, 2021

Nombre de pàg.: 32

Teresa Costa-Gramunt

Poemes de la pandèmia

El passat mes de març es va presentar a l'Auditori del Vinseum, de Vilafranca del Penedès, el llibre *Habitació 103*, de Miquel Cartró i Boada (Sant Sebastià dels Gorgs, 1961).

La pandèmia i els dies de confinament que es van decretar per defugir-la van donar lloc a un temps de parèntesi i de silenci que va afavorir la contemplació i la reflexió. Així han sorgit textos narratius, assagístics i poètics que ara veuen la llum. És el cas d'*Habitació 103*, amb la particularitat que Miquel Cartró va viure la covid des del cor mateix de la malaltia a l'habitació 103 de l'Hospital Comarcal de l'Alt Penedès.

Unes subtils, delicades il·lustracions de Sofia Armengol Machí il·luminen els poemes d'*Habitació 103*, que s'obre amb el pròleg *Afermar-se a la vida*, que jo mateixa vaig escriure per acompanyar un llibre que és una fita en la trajectòria de Miquel Cartró, alhora que és una invitació a compartir una experiència vital transformada en poesia. Sens dubte una malaltia d'una certa gravetat, i la covid ho ha estat en alt grau, és un sotrac en la vida ordinària, un daltabaix que provoca emocions fortes com les que el

poeta va desgranant en els primers poemes del seu llibre.

En el confinament més sever vam haver de mirar el transcurs dels dies des d'una finestra, un balcó, una terrassa. Mentrestant, a l'horitzó hi apareixia una certesa: que l'eix de les nostres vides són la salut i els afectes. Els poemes escrits per Miquel Cartró ja en el temps de convalescència són fruit de l'aliment espiritual que li van atorgar les lectures que, càlides, van abrigar les hores del repòs i van deixar un pòsit fecund en el pacient que, com el mateix tractament per fer front a la greu malaltia, van ajudar el poeta a superar-la.

Habitació 103 esdevé un cim en el camí poètic de Miquel Cartró Boada. Una fita que se sustenta en l'exercici de salvar-se tot salvant els pensaments i les paraules del seu caràcter efímer. Els poemes d'*Habitació 103* són l'expressió d'allò personal quan esdevé universal en tant que assalta el nostre ésser vulnerable. En un moment de fragilitat el poeta escriu: "Em buido i creix la meua veu interior", així com en un moment àlgid de l'energia d'eros Cartró s'aferma a la vida mitjançant la donació d'alguna cosa pròpia: l'escriptura d'*Habitació 103*, una resposta a la vida, un acte d'amor.

HABITACIÓ 103

Autor: Miquel Cartró Boada

Il·lustracions: Sofia Armengol Machí

Editorial: Editorial Neopàtria

Lloc i any d'edició: Alzira, València, 2022

Nombre de pàgines: 60

NOVETATS EDITORIALS

'Llaços de sang'
Teresa Sagrera i Ramon Gasch
Columna

El setge de Girona per part de les tropes napoleòniques l'any 1808 és un episodi històric prou conegut (i mitificat). El que no ho és tant és que hi havia dones combatents, perquè ja se sap que la història l'han escrita els homes. Dones que es van organitzar i que es feien dir Les Bàrbares, amb un llaç vermell de sang que les identificava.

'Consells, proverbis i insolències'
Joan Fuster / Ara Llibres

“Els aforismes de Fuster ens donen perspectives noves i sorprenents sobre els grans temes de la cultura i l'experiència humana”, escriu Jordi Muñoz en el pròleg d'aquesta reedició d'una de les obres més conegudes del savi de Sueca. En l'any del seu centenari, torna el Fuster més esmolat i irònic amb la seva visió del món en sentències.

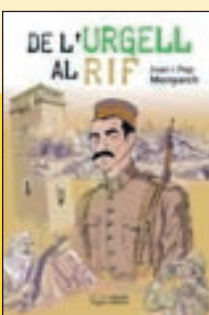
'Crònica fabulosa de la Mamà Asya...'
Francesc Bellart / La Campana

El títol complet de la novel·la és *Crònica fabulosa de la Mamà Asya i la seva descendència*. I parla del luxós prostíbul que l'enigmàtic personatge obre al Poblenou a mitjan segle XIX. Un lloc maleït des de que una de les noies apareix morta la platja. És Kàtia Soloviov. Abans de soterrar-la, els veïns observen que el seu cos no es descompon. Miracle?

'Els prats lluminosos'
Valentí Puig
Ed. Proa

Controvertit sovint pels seus assajos, conegut per les seves novel·les, Valentí Puig no ha deixat mai d'escriure poesia. I ara entrega als lectors aquest recull de poemes que no es poden ni es volen abstraure de la realitat del món d'avui. Poesia *impura*, doncs, però que persegueix trobar veritats, ni que siguin mínimes. Certeses que ens facin transcendir.

'De l'Urgell al Rif'
Joan i Pep Monyarch
Pagès Ed.

El padri dels dos autors del llibre (un del text i l'altre dels dibuixos) era un dels soldats de lleva catalans que van haver d'anar a combatre al Marroc en la guerra del Rif. I l'any 1921 va sobreviure a la derrota d'Annual. A Espanya no li ha interessat mai recordar aquest episodi, i la memòria dels soldats va anar passant. Els autors la volen rescatar.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

Llorenç Soldevila

Casa Ornosa

“Gabriel Ferrater va néixer el 20 de maig del 22, a Reus, on el seu avi havia fundat una empresa d'exportació de vi, que va prosperar molt gràcies a la guerra del 14-18. El pare i els oncles de Ferrater van continuar el negoci, però, encara que l'empresa no hagués periclitat en els anys de l'altra gran guerra, que no es va pas girar de cara sinó d'esquena als comerciants espanyols, és segur que Ferrater no s'hi hauria pas arreglerat. L'hàbit de no menjar el pa que es dona el va adquirir Ferrater molt aviat. Potser pel simple fet que no va anar a cap col·legi fins que tenia deu anys. El seu pare tenia idees pedagògiques, però més aviat negatives, fetes de repugnància pels col·legis que ell recordava de la seva infància.”

Gabriel Ferrater

AUTOR
Gabriel Ferrater (1922-1972)
Núria Perpinyà i Jordi Cornudella (editors)

OBRA
'Àlbum Ferrater'
Quaderns Crema, 1993

INDRET
Casa Fàbregas

MUNICIPI
Reus

COMARCA
Baix Camp

A la casa Ornosa (o casa Fàbregas) que fa cantonada amb el raval de Santa Anna de Reus, a mà dreta pujant en direcció a la plaça Prim, coneguda com la casa dels Ornosa, hi va néixer un 20 de maig de fa cent anys l'escriptor Gabriel Ferrater. Els seus pares, Ricard Ferraté i Gili i Amàlia Soler Rosselló, casats el 1921, s'hi havien instal·lat de poc. Posats al davant podem llegir aquest fragment d'un text autobiogràfic que el poeta va redactar en tercera persona, a mitjan anys seixanta del segle passat.

ENFO (WIKIMEDIA COMMONS)

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

226

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

Jacint Sala i Codony

Continuant amb els articles d'homenatge a persones emblemàtiques d'Osona, avui parlarem de Jacint Sala Codony, el poeta i dramaturg manlleuenc que va morir el passat 13 de febrer de 2022.

Nascut a Manlleu l'any 1945, es va llicenciar en Pedagogia per la Universitat de Barcelona i després es va dedicar uns anys a l'ensenyament de la llengua catalana. També va estar al capdavant de l'Obra Social i Cultural de Caixa Manlleu fins que les complicacions de salut li van impedir continuar amb la seva activitat laboral.

Tot i que la seva trajectòria literària es va basar principalment en la poesia, també va escriure teatre, narrativa i va estar vinculat al Cercle literari Cau Faluga i als grups teatrals El Rusc i Llambrot teatre. Encetà la carrera com a poeta amb la publicació, a 40 anys, del llibre *Cants de cada vegada* l'any 1985.

La seva obra va ser premiada en diverses ocasions i en destaca els *Jocs Florals de Barcelona* amb la *Viola d'Or* i *Argent* (1986), la *Flor*

Natural (1987 i 1993) i l'*Englantina d'Or* (1990). L'any 2014 va publicar *Me'n vaig*, un llibre de poemes que recollia les seves motivacions poètiques i que semblava un comiat literari. Però tot i això encara va publicar tres poemaris més, *Vella tardor* (2015), *Vanitoses cendres* (2017) i *ema* (2018).

La mort té por de viure'm, i s'espera que agafi el son i m'hi pugui assemblar. Si goso encendre el llum, des del mirall dels vidres entelats de la finestra, em mira sorneguera com la miro. Torneig acerb de gossos expectants. (Estrofa d'"Insomnis")
Me'n vaig, de Jacint Sala.
Pagès Editors.

Fonts:
Biblioteca Joan Triadú de Vic i Enciclopèdia Catalana

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

COMUNICACIÓ

Montse Corderas Espona - @comunicacioformacio

El nostre propòsit de vida

Sabíeu que només el 30% de les persones aconseguix la vida que va projectar i el 70% restant continua esperant que algun dia es faci realitat?

Tots tenim un propòsit, una vida desitjada, cosa que anhelem més que res al món. I, tot i així, sovint ho oblidem, ho deixem de banda i ens conformem amb una existència que no ens omple. Potser perquè ens sembla un objectiu ingenu o impossible, o perquè no sabem per on començar per aconseguir-ho. El problema és que busquem la solució als nostres problemes a l'exterior, quan les respostes que necessitem són al nostre interior.

El nostre propòsit de vida està codificat en una seqüència numèrica de tres passos que conté totes les claus sobre la nostra identitat i el nostre potencial. Per això, per arribar a creuar les nostres metes, només hem d'aprendre a manifestar aquesta fórmula encriptada, segons Manuel Márquez, autor del llibre *El propòsit de tu vida eres tú*. Aquest, a través dels secrets de la numerologia, ens convida a emprendre el camí per convertir-nos en la millor versió de nosaltres mateixos.

Manuel Márquez (Madrid, 1968) fa més de vint anys que investiga els patrons que regeixen la nostra existència a través de la numerologia. Gràcies a això, ha pogut desenvolupar un mètode amb el qual ajuda les persones a desenvolupar-se plenament. Aquest llibre recull els seus descobriments i posa al nostre abast la vida que volem viure ja que, com es diu al llibre, "no viure la vida que desitgem d'alguna manera ens mata per dins".

Estic segura que, igual que pot haver passat amb la pandèmia de covid-19, hi ha circumstàncies a la vida que ens fan reflexionar i,

en aquest sentit, ens impulsen a fer passos per canviar la nostra vida o a donar-li un altre sentit. Llegir *El propòsit de tu vida eres tú* potser pot ajudar a tenir-ho més clar.

"Com més desitgem el nostre propòsit de vida i més realitzem la nostra identitat, més resultats aconseguim." Amb aquesta frase queda definida la fórmula aritmètica per la consecució del propòsit de vida.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

ADRIÀ PUNTÍ 'Pepalallarga i...'

Picap, 1997

Quan l'any 1996 Umpah-Pah va plegar veles molts vam estar de dol. Un dels grups més originals, frescos i desacomplexats de l'escena catalana se n'anava i ens deixava orfes d'enginy i talent. La tristor, però, va ser efímera ja que un any després Adrià Puntí, líder espiritual i líric dels Umpah-Pah, va reaparèixer amb un primer àlbum en solitari que va ser tot un tro: *Pepalallarga i...* D'aquell debut, a més, que encara recordo com si fos ahir, aquests dies se'n compleixen les noces d'argent i el cert és que tant pel que fa a so com pel que fa a factura l'àlbum ha aguantat molt bé el pas del temps. L'encarregat de *domesticar* Puntí va ser Quimi Portet, que va fer una producció intervencionista, sí, però brillant. El disc s'obre amb la felina "Miau", on Puntí ens convida a deixar-nos de punyetes amb aquell timbre inconfundible –"prou manies de cotó fluix, et faran mal..."– i amb un final on va repetint "tin-

dràs més vides que un gat". I a fe de déu que és cert, perquè tot i que n'ha viscudes de tots colors el músic de Salt continua actiu i viu fins i tot es rumoreja que aquest 2022 podria reaparèixer amb un nou disc. I a part de "Miau", al *Pepalallarga i...* hi ha altres obres d'art com "Atzucac", "Muriel" o "Ull per ull", una peça que hauria de ser d'escolta obligada amb aquell "que et duri, que et duri... la bona sort". També hi ha el "Mmm quin fàstic. Veeccs... que bo...". Una bestiesa. Un disc del tot imprescindible.

EL TEST Pere Nogué

Primer instrument que vas tocar? La guitarra. **Primer grup del qual vas formar part?** La coral Esquirolenca, l'any 1969. I ara segueixo actiu amb els Havaners de l'Esquirol. **Primer bolo en directe?** Va ser al teatre de l'Esquirol. **Primer disc que et vas comprar?** *Cantata Santa María de Iquique*, de Quilapayún.

Quants discos tens? Uns 300 discos de vinil, aproximadament, i uns 80 CD. **Salva'n tres.** Impossible. Els salvaria gairebé tots. **Un concert (com a públic) per recordar.** La gira d'*Un pont de mar blava* de Lluís Llach. El disc es va publicar el 1993 amb cançons de Llach i textos del mateix Llach i de Miquel Martí i Pol.

NOTES

Supermercats Caprabo s'inventa un festival a Viella

Si sou dels que encara badeu davant la televisió segur que aquests darrers dies haureu engolit el nou anunci de Caprabo. És el primer de la història –almenys que jo recordi– que es fa en aranès a la televisió pública catalana i qui hi apareix és Alidé Sans. I l'anunci, evidentment, no és casual. I és que Sans serà una de les protagonistes del primer Caprabofest, un festival que neix aquest dissabte a la capital de l'Aran, a Viella, i que també comptarà amb la presència dels vallesans Doctor Prats,

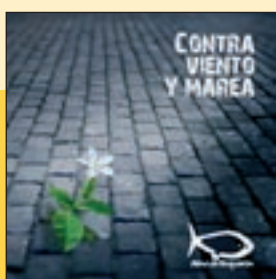
que hi aterran amb tots els seus èxits i també per presentar el seu recent disc, *Pel cantó bo*. El festival, que serà gratuït i es farà a l'aparcament de les antigues casernes militars de Viella, arrencarà amb l'actuació de l'aranesa Alidé Sans i segur que hi sonarà "Benvinguda la vida", la cançó que apareix a l'anunci i que fa referència tant a la nova etapa encetada per la cantant com a la iniciada per Caprabo després de l'entrada al seu accionariat d'EP Bidco. El Caprabofest s'emmarca precisament en el nou model

de proximitat que vol impulsar la cadena de supermercats "a través de la cultura, la diversitat, la igualtat i l'empoderament de la dona, així com la sostenibilitat", segons expliquen ells mateixos. La intenció de Caprabo, a més, és donar continuïtat al festival, consolidar-lo i fer-lo itinerant arreu de Catalunya. L'any vinent, per tant, sembla que n'hi haurà més. Bravo, Caprabo.

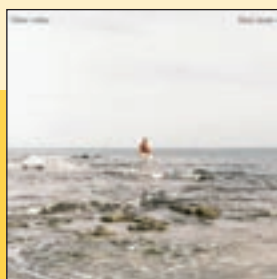
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

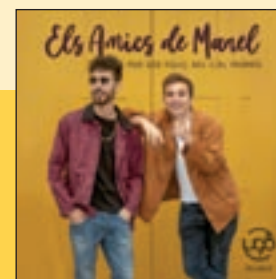
ALMA DE BOQUERÓN 'Contra viento y marea'

Quan s'acosta l'estiu tornen les sangries, les clares, els gelats... i, musicalment, la rumba. I els barcelonins Alma de Boquerón s'apunten a la festa amb *Contra viento y marea*, el seu sisè disc amb 12 cançons compostes durant la pandèmia. La banda sempre s'ha caracteritzat pel seu humor i optimisme amb temes com "Vámonos los tres", "Ai Lagarta" o "Na de Na", però tenint en compte els temps *covidians* també han gravat alguna peça més intimista i fosca com "Muros de Pena" o "Nada es como ayer". En quatre cançons, per primer cop, hi ha secció de vents.

MARIA JAUME 'Voltes i voltes'

La mallorquina Maria Jaume es va donar a conèixer el 2019 guanyant el Sona 9. Just després va publicar *Fins a maig no revisc*, un disc minimalista produït per Pau Vallvé que va tenir molt bona acollida. I aquest divendres publica el seu esperat segon àlbum, *Voltes i voltes*, on fuig de la malenconia i afronta el pas cap a una sonoritat més pop gràcies a la producció de Lluís Cabot (Da Souza). El treball inclou les col·laboracions de la vigatana Núria Graham al tema "A final de mes" i del mallorquí Miquel Serra a "Tombats en es sol".

ELS AMICS DE MANEL 'Per ser feliç no cal permís'

Després de tancar l'etapa amb K-liu, els sitgetans Víctor Lisbona i Jaume Freixes van crear a principis d'any un nou projecte sota un nom enigmàtic, Els Amics de Manel. Ells mateixos, quan van néixer, es presentaven a les xarxes com la fusió entre Els Amics de les Arts i Manel però resulta que el nom ve d'un amic seu, en Manel, que era el propietari del local on assajaven. Pel que fa al disc de debut, hi ha deu cançons en català i castellà que barregen estils (pop, rock i mestissatge) per explicar moments especials, sempre des d'una visió alegre i optimista.

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

Sardines en escabetx

Les sardines en escabetx és un plat tradicional que prové de la gastronomia àrab. Aquesta típica salsa pot a més incloure's en molts altres plats amb els quals queda molt bé com el conill, el pollastre o els musclos

INGREDIENTS

- 1 kg de sardines.
- 4 dents d'all.
- 1 ceba.
- 1 pastanaga.
- 1 culleradeta de pebre roig dolç.
- 2 o 3 fulles de llorer.
- 70 ml de vi blanc.
- 100 ml vinagre.
- Sal.
- Farina per a arrebossar.
- Oli d'oliva verge extra.

PREPARACIÓ:

Començarem netejant bé les sardines (si no ens les han preparat en la peixateria). Per a això, treurem els budells, els caps i totes les escates que ens sigui possible.

Una vegada netes, les salarem, les enfarinarem i les fregirem en abundant oli.

És aconsellable que quedin dauradetes per fora, però no massa fetes per dins, pel que no les tindrem més de dos o tres minuts per cada costat.

Les reservarem sobre paper de cuina perquè es vagi absorbint l'excés d'oli.

Mentrestant, en una paella amb oli, fregirem l'all tallat a làmines, les fulles de llorer, la pastanaga a rodanxes i la ceba en tires.

Quan estiguin daurades les verdures, afegirem el vi blanc i el pebre roig i ho deixarem coure durant una mitja hora a foc lent a fi que s'evapori l'alcohol.

Passat aquest temps, afegirem les sardines i les cobrirem amb el vinagre, mantenint la cocció per altres 10 minuts més.

Quan estiguin fetes, les deixarem reposar durant unes hores, millori inclús d'un dia per l'altre.

SALUT

Eva Remolina / AMIC

Com espantar els mosquits de manera natural

Arriba la calor... i amb ella, els temibles mosquits. Aquests insectes voladors dels quals existeixen més de 3500 espècies a tot el món, necessiten les proteïnes i el ferro de la sang d'animals i persones per a poder produir els seus ous.

Existeixen molts remeis naturals i alguns bastant eficaços que podem utilitzar per a espantar la seva presència sense haver de recórrer a insecticides o altres productes químics que a més d'irritants per als éssers vius, són tòxics per al medi ambient.

Aquests són alguns dels trucs per es poden fer per a tenir -los ben lluny:

- La llimona tallada per la meitat i clavada amb uns quants claus aromàtics és una de les receptes més antigues que existeixen. Col·loca-les a l'habitació on dorms o en aquelles estàncies en les quals no vulguis tenir-los a prop.
- Un altre mètode que tots hem observat alguna vegada, és el de col·locar bosses transparents plenes d'aigua i penjades a les portes o finestres. El motiu és que els mosquits es veuen reflectits en elles, però augmentats de grandària, pel que pensen que s'estan enfrontant a depredadors majors, i fugen.
- Les plantes aromàtiques tampoc són gaire compatibles amb els mosquits. Sobretot algunes com la lavanda, el romaní, la farigola, la camamilla, l'alfabrega o la menta, les quals són bastant efectives. Altres olors que no suporten aquests insectes són l'all, el vinagre o la ceba, per tant, pots col·locar així mateix aquests productes per la casa. Potser no tindras una olor molt agradable a la teva llar, però te'n lliuraràs de les indesitjables picades.
- Les espelmes, encens i olis essencials de qualsevol aroma... podrem intensificar el seu poder, si a més, correspon a alguna olor de les esmentades anteriorment.
- L'ús de ventiladors: els corrents d'aire que provoquen aquests aparells desequilibra el seu vol i eviten acostar-se.

A part d'aquests remeis casolans, sempre podem evitar als mosquits amb mesures com:

- Apagar els llums.
- Posar mosquiteres en portes i finestres.
- Evitar l'aigua estancada en tests, galledes, etc.
- Usar roba de màniga llarga.

Respecte als mosquits, existeixen algunes curiositats que potser no coneixies i que poden ser-te d'utilitat:

- Els mosquits que piquen, són les femelles.
- Els atreu la suor, així com els perfums florals. Per tant, fes servir colònies d'olor neutre a ser possible.
- No totes les persones són picades per igual. Les que tenen el grup sanguini 0, juguen amb més paperetes que la resta.
- Els atreu la roba de color negra i vermella, així com tots tipus de colors brillants, per la qual cosa en la mesura que sigui possible, tracta d'evitar-los.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

MENYS CAMBRERS EN LA RECUPERACIÓ

El sector de l'hostaleria i la restauració manifesta viure en el neguit permanent. Després de dos anys de dificultats certament greus, en els quals el gruix dels establiments han estat implorant suport públic de tota mena perquè els hi anava la supervivència, aquest 2022 que es perfila com l'any de la recuperació –la Setmana Santa en va ser un primer indicatiu– apareix un nou problema: falta personal.

Dia sí i dia també, apareixen als mitjans de comunicació titulars amb el mateix missatge: el sector turístic té problemes de personal. Falten cambrers, cuiners, personal de neteja... Les xifres ho revelen: mentre que la resta d'ocupacions han anat recuperant el nombre d'afiliats, entre els cambrers encara n'hi ha el 2,8% menys que abans que la covid obligués a llargs períodes de tancament o de restriccions a bars, restaurants i hotels. A tot l'Estat, el sector troba a faltar les 50.000 persones que representen aquest 2,8% menys.

Les causes han estat prou comentades. Ni els salaris ni les condicions laborals són les més favorables i, després d'un període en el qual els treballadors d'aquest sector han hagut de buscar altres ocupacions perquè ni tan sols la protecció dels ERTO els oferia prou ingressos per viure dignament. I, un cop han tastat altres sectors, no han volgut tornar a les cuines, els menjadors o rere les barres dels bars. Han trobat millors sous, millors horaris i més estabilitat.

Les xifres confessables del sector assenyalen que l'any passat es van fer més de 2.700.000 contractes al sector. Només un de cada 10 eren fixos. Dos terços eren eventuais per circumstàncies de la producció, i la resta eren contractes d'obra i servei o interins, segons revela un informe que ha difós la cadena Ser. 2,7 milions de contractes en un sector que ocupa 1,7 milions de persones són molts contractes i més en un any d'activitats restringides. La xifra revela que els treballadors de l'hostaleria són lluny de l'estabilitat que es pot trobar en altres sectors.

Aquestes són les xifres confessables. Perquè n'hi ha que no en són tant. Contractacions en les quals consten jornades molt més curtes que les que es

fan realment, hores extraordinàries sense pagar, preus per hora per sota de les que es paguen en altres sectors... l'enumeració de motius pels quals els treballadors eviten ser cambrers és ben àmplia.

Però els directius del sector no llancen la tovallola a l'hora de fixar, també, el seu posicionament sobre la qüestió. En un país amb rècords d'atur no deixa de ser paradoxal que hi hagi sectors que tinguin problemes per trobar personal en un país amb rècords d'atur. El missatge de fons és que hi ha poca predisposició a un cert sacrifici.

Altres veus del sector intenten ser més proactives i aplicar alguna dosi d'imaginació. Per exemple, es plantegen reduir els horaris d'obertura per fer possible que les jornades del personal s'ajustin al que marca no ja l'estatut dels treballadors, sinó el més pur sentit comú. Però s'ha d'admetre que aquest plantejament topa amb algunes realitats que poden acabar convertint aquesta voluntat idíl·lica en inviable. Els establiments tenen alguns costos fixos, com el lloguer, que no posen fàcil reduir els horaris. Els hotelers volen poder aprofitar totes les oportunitats i servir dinars i sopars, i també esmorzars al matí o copes a les nits perquè les repercussions dels costos fixos siguin inferiors. A tot plegat s'hi ha d'afegir situacions com l'actual, en la qual la llum o el gas o els mateixos productes que han de cuinar estan en plena pujada de preus.

Els factors que s'apunten en el sector convidarien a l'empatia si no fos que el problema de falta de personal no és nou, i es produeix des de fa algunes temporades en les quals, si bé el preu del lloguer podia ser igualment elevat, no s'estava en períodes de rècords de preus en subministraments o en productes. La resposta que el mateix govern espanyol ha donat a les demandes que arriben des del sector apunten més a unes condicions laborals precàries que a problemes de poca voluntat per treballar. De fet, es considera que a l'Estat espanyol hi ha unes 109.000 ofertes de treball per

cobrir, en un mercat laboral de 20 milions de persones. Són dades d'Eurostat, que situarien les vacants sense cobrir a l'Estat en un 0,7% del mercat de treball. Poc, si es compara amb el 2,5% de mitjana a la Unió Europea o el més del 3% d'Alemanya.

Això desmenteix, doncs, que la gent no vulgui treballar. En tot cas, no vol treballar en segons quins sectors i en segons quines zones (perquè sovint, falta personal en les zones més turístiques, que són les que tenen uns costos de la vida –com els lloguers dels habitatges– molt elevats). A les Illes Balears, per exemple, hi ha municipis on es fa molt difícil trobar un allotjament per al personal de temporada.

El secretari d'Ocupació del Ministeri de Treball va llançar un dur diagnòstic de la situació aquesta mateixa setmana. Deia Joaquín Pérez Rey que la situació de l'hostaleria se soluciona pagant adequadament, complint amb els descansos i les jornades laborals i permetent la conciliació laboral. "Quan tot això passi, estic segur que les vacants s'esfumaran com l'escuma", rematava. Els representants del sector insisteixen a parlar d'un problema de formació, però no és fàcil afrontar aquest altre debat, segurament necessari, sense tenir ben cobert el problema de fons: avançar en un model que fomenti menys la precarietat.

INDICADORS

Automoció en dificultats

Els fabricants d'automòbils de l'Estat han produït 168.396 unitats a l'abril, una caiguda del 10,3% en comparació amb el mateix mes de 2021. L'Associació Espanyola de Fabricants d'Automòbils i Camions (Anfac) atribueix el descens a la falta de microxips i l'encariment energètic, una situació agreujada per la "incertesa" de la guerra a Ucraïna. En els quatre primers mesos, la reducció és del 15,4%.

Més recaptació per IVA

La recaptació per IVA es va incrementar un 11% a Catalunya durant el primer trimestre de l'any. És un creixement inferior al 21,3% que es va produir a l'Estat. Segons apunten des del Departament d'Economia en declaracions que recull el diari *La Vanguardia* el diferencial és atribuïble a un punt de partida més baix a la resta de l'Estat i la presència a la capital d'empreses de carburants.

ALEGRIA INTERIOR

Toni Juclà / sodecaminar@gmail.com

Simplement, mullar-me

Diuen que a través del contacte amb l'aigua, amb unes accions establertes i acompanyades d'uns rituals ancestrals, una persona pot arribar a establir comunicació amb universos paral·lels, dimensions desconegudes i éssers d'altres estats de la matèria. No en tinc cap certesa, no ho he provat mai. L'únic que puc assegurar és que amb el simple fet de tocar l'aigua un pot viatjar cap al seu interior i arribar a l'alegria, si és que s'hi pot arribar, a un lloc que ja portem de sèrie. M'ho fan saber, a primera hora del matí, els camins engalanats de plantes silvestres molles per la rosada. Ho reforça el record d'aquelles refrescades sobtades de la meva infantesa; quan a finals dels campaments d'estiu, després del dinar de germanor, un monitor –sempre n'hi ha un de més

entremaliat que els altres– omplia el got d'aigua i la tirava de sobte al que tenia més a prop, i la festa, perquè mai era una guerra, de l'aigua era pura joia. I si no, com és que les grans victòries acaben sempre remullades? Per què els esportistes quan guanyen la copa acaben mullant-se uns als altres? És cert, que el glamur d'aquests personatges fa que hagin de refrescar-se amb xampany, però, tot i això, no deixa de ser la mateixa festa, el mateix gaudi de la mullada.

Ras i curt, mullar-me per aconseguir l'alegria interior, per sentir la llibertat de ser. El simple fet de prendre consciència del senzill fet d'obrir l'aixeta, ajuntar les mans per acumular-hi una petita quantitat d'aigua que em tiraré, amb suavitat, a la cara. Aquella sensació de frescor quan impacta a les galtes adormides i els ulls enllaganyats, si és quan em desperto, o la sensació de frescor que circula de la cara cap a tot el cos, després d'una jornada sota el sol. És el retorn de nou a la vida, de l'impàs del somni al despertar d'un nou dia, de la inconsciència temporal a la consciència de la presència.

Simplets fets per encarrilar una successió d'actes per potenciar l'harmonia. Les coses senzilles són les agraïdes a cada instant. No comporten més feina que aquell precís moment, i et conviden a deslliurar-te'n per encarrilar el següent instant amb la mateixa intensitat.

És recomanable quan un s'encalla, s'enfosca, s'emprenya, i fins i tot s'enfonsa, rentar-se la cara o mullar-se els peus per trencar aquesta tendència. Són necessàries accions pràctiques per viure d'una manera més conscient. Mullar-nos per alguna cosa no transcendental ens ha d'ajudar a veure la sortida per enfilat el camí. Per exemple, mullar-se per regalar temps a l'altre a través del silenci actiu és una acció simple que deriva en benestar emocional per als dos interlocutors.

Així, les coses senzilles i les accions simples sense gaires adornaments són les que ens connecten més al present. Per un moment deixem esvaïr el passat perquè s'alliberi el futur.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 27-05-2022 al 02-06-2022

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Et dones plaers com anar a la perruqueria o sortir de compres. Cerques feines esporàdiques que complementin el teu sou. Dies de fer gestions administratives.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Venus entra al teu signe i desprens serenor i afabilitat. En aquest moment pots resultar més atractiu als altres. Temps favorable a l'amor i a la vida social.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Mercuri a Bessons redobla la teva capacitat comunicativa. Portes la veu cantant en un tema familiar. Fas introspecció per veure com solucionar alguns problemes.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Si no tens parella, una bona amigat pot presentar-te algú amb qui hi haurà força connexió. Haves fet plans per l'estiu, però sembla que hi haurà alguns canvis.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Desitges un canvi de *look*. Vols envellir millor i et proposes fer esport i cuidar-te més. Sorgeix una possible oportunitat laboral a un altre país i ho valores.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Si vens de temps difícils, mires endavant sense por i confies en les teves capacitats. Poses més atenció al teu costat místic i connectes amb el teu nen interior.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Algú pot confiar-te un secret que hauràs de guardar amb lleialtat. Dies de molts missatges a les aplicacions i les xarxes. T'apuntes a una activitat lúdica.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Venus a Casa VII afavoreix la interacció amb els altres. Gaudeixes del temps lliure amb la parella. Si tens una empresa, és hora d'escoltar als teus empleats.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Si últimament parlaves poc, t'obres als altres i gaudeixes de les converses. El sector laboral ofereix algun respir i milloren les relacions amb els companys.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Venus transita per la Casa de l'amor i algú pot veure en tu el que la majoria no és capaç de percebre. Moments entranyables amb els fills. Descobreixes un nou *hobby* o activitat de lleure.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Fas alguna compra per decorar la llar. Si normalment ets poc donat a les demostracions afectuoses, ara tens més necessitat de transmetre emocions als que estimes.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Ja no vols enverinar més les teves emocions i poses distància amb aquelles persones que consideres tòxiques. Pots rebre missatges d'amor per les xarxes socials.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Duna Costa Puigví

'Alcarràs'

De Carla Simón
Retorn a les arrels

Carla Simón mostra en aquest film la vida d'una família de pagesos humil i la seva història, aparentment dotada d'una quotidianitat extrema, però que en realitat no en té res, d'habitual. La cineasta mostra de primera mà la crisi de la pagesia, i amb ella la del món rural i el sistema de consum en què la societat capitalista del segle XXI s'ha vist immersa.

Aparentment, el fil argumental es podria considerar de molta menys cruesa que en les seves produccions anteriors. Si bé no s'encaira amb temàtiques com la mort o malalties crítiques, com fa a *Estiu 1993*, en fa una al·legoria. Manifesta la de la decadència i "la fi" d'un món amb el mateix rigor i brutalitat extremament cuidada.

Aquesta història d'amor per la terra i les arrels pren sentit a través d'una posada en escena completament nítida, que s'adiu de manera òptima al to narratiu. En atenció a això, el guió d'Arnau Vilaró i la mateixa Simón, i la feina de Daniela Cajías a fotografia –així com la de tot l'equip tècnic i artístic–, treballen conjuntament en la mateixa línia per tal de donar un aspecte distintiu a la pel·lícula. No cal dir que ho aconsegueixen amb escreix. La prova d'això n'és el seu èxit a taquilles.

La pel·lícula té un aire certament documental, pel temps de contemplació que es

permet. Aquest fet atorga espai per examinar a fons l'estat anímic dels diversos personatges, interpretats per un repartiment amateur. De la mateixa manera, es deté a analitzar les relacions i tensions familiars, sobretot entorn a Quimet (Jordi Pujol), el *Padrí* (Josep Abad), però també el refugi brindat pel món ideal dels més petits –Iris (Ainet Jounou).

Simón juga amb la contraposició constant. Primerament, observa la tradició i n'enalteix el sentiment de pertinença respecte a les coses de tota la vida. Tot seguit el desmunta, enfrontant l'espectador amb actes banals típics de l'actualitat que substitueixen en la pel·lícula –com en la vida real– la gestualitat del passat. Ho torna a fer amb el tractament del color, que és de tons delicats i subtils en el paisatge, però, en canvi, farcit de matisos i tonalitats diversos en la vestimenta.

En definitiva, si bé és cert que *Alcarràs* pretén fer una crítica politico-social, l'autèntica conjuntura resideix en com l'autora treballa des del cor; dels moments de crisi, però sobretot dels moments de tendresa. Carla Simón mostra al món la història de casa seva i de la seva terra. En cuida tots els detalls meticulosament, tal com la família de jornalers té cura de la seva darrera collita. Tanmateix, de ben segur que en aquest cas no serà l'últim fruit que reculli.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Camela celebra els 25+1 en un concert a Montmeló

Camela. Carrer Ronda del Pedregar. Montmeló. Dissabte 28 de maig. Obertura de portes 21.00. Concert: 22.30. Ángeles i Dioni, el duet precursors de l'estil musical tecno-rumba, oferirà un concert inèdit per celebrar el seu 25+1 aniversari dins la gira que fa per tot el país. És una bona oportunitat per veure en directe una de les bandes musicals més mítiques del país.

25è Festus a Torelló

Festival Festus, Torelló. De divendres a dissabte. Els dies 27 i 28 de maig, el 25è Festus, el festival d'arts al carrer de Torelló, desplegarà una vintena de propostes de circ, dansa, teatre, música i arts visuals. A la foto, Los Galindos, que actuaran a la plaça dels Torners, divendres i dissabte

CINECLUB

'Un mètode perillós'

Regne Unit - Alemanya - Canadà - EUA, 2011. Dir.: David Cronenberg. VO en anglès amb subtítols en català. Zúrich, 1904. El jove psiquiatre Carl Jung, està començant la seva carrera professional i assaja un tractament experimental ideat per Sigmund Freud, la psicoanàlisi, per guarir una pacient, Sabina Spielrein. Una poderosa història de descobriment sexual i intel·lectual basada en fets reals a partir de la turbulenta relació entre Jung i Freud que va donar lloc al naixement de la psicoanàlisi. Sota la forma d'un drama d'època, el director David Cronenberg s'allunya de l'estètica radical dels seus primers títols, però no abandona l'interès per les pulsions que pertorben el cos i la ment dels seus protagonistes.

CINECLUB VIC
31 de maig de 2022
20h
Espai ETC

'El silencio del topo'

Guatemala, 2021. Dir. Anais Taracena. Documental. VO en Castellà. La memorable història del Schindler de Guatemala. Entre els anys 1976 i 1980, el periodista Elías Barahona, àlies *El Topo*, va estar infiltrat com a secretari de premsa del Ministeri de la Governació de Guatemala i va ser l'home de confiança del ministre Donald Álvaro Ruiz, un lloc des del qual va poder salvar nombroses vides de persones perseguides per idees polítiques. Taracena dona veu a l'oblit i segueix les passes d'El Topo per recuperar la memòria silenciada de Guatemala, captant els moments en què les revelacions del passat obren esquerdes als murs del silenci d'una història que roman amagada.

AC GRANOLLERS
27 de maig de 2022
17.30h
Cinema Edison

CINEMES

ALCARRÀS

Espanya 2022. Dir. Carla Simón. Amb Jordi Pujol Dolcet i Anna Otín. Drama. L'avi ha deixat de parlar, però ningú de l'extensa família Solé sap per què. Com cada estiu, a Alcarràs, una petita localitat rural de Catalunya, la família conrea una gran extensió de presseguers. Després de vuitanta anys conreant la mateixa terra, la família Solé es reuneix per fer junts la seva última collita.

CINCO LOBITOS

Espanya 2022. Dir. Alauda Ruiz de Azúa. Amb Laia Costa i Susi Sánchez. Drama. Amaia acaba de ser mare i s'adona que no sap gaire bé com ser-ho. En absentar-se la seva parella per feina unes setmanes, decideix tornar a casa dels seus pares, un bonic poble costaner del País Basc i així compartir la responsabilitat de cuidar el seu bebè. El que no sap Amaia és que, encara que ara sigui mare, no deixarà de ser filla.

DOCTOR STRANGE: EN EL MULTIVERSO DE LA LOCURA

EUA 2022. Dir. Sam Raimi.

Amb Benedict Cumberbatch i Elizabeth Olsen. Acció. El Doctor Strange posarà a prova els límits dels seus poders i això el portarà a explorar una nova dimensió de les seves capacitats. Com mai abans, explorarà els foscos racons del Multivers, on haurà de comptar amb nous i vells aliats si vol sobreviure a les perilloses realitats alternatives del Multivers i enfrontar-se a un nou misteriós enemic.

EL ARMA DEL ENGAÑO

Regne Unit 2021. Dir. John Madden. Amb Colin Firth i Matthew Macfadyen. Drama. Any 1943, en plena II Guerra Mundial. Les forces aliades estan decidides a llançar un assalt definitiu a Europa. Però s'enfronten a un desafiament important: protegir durant la invasió les seves tropes de la potència de foc alemanya, i així evitar una possible massacre. Dos brillants oficials d'intel·ligència, Ewen Montagu i Charles Cholmondeley, són els encarregats d'establir l'estratègia de desinformació més inspirada i improbable de la guerra... Una història inspirada en fets reals basada en un *best-seller* de Ben Macintyre.

EL SASTRE DE LA MAFIA

EUA 2022. Dir. Graham Moore. Amb Mark Rylance

i Zoey Deutch. Drama. Chicago, 1956. Leonard és un sastre anglès que confeccionava vestits en la mundialment famosa Savile Row de Londres. Després d'una tragèdia personal acaba a Chicago, treballant en una petita sastreria en una zona difícil de la ciutat on fa roba elegant per a les úniques persones al seu voltant que poden pagar-la: una família de gàngsters. Aquesta família de mafiosos intentarà aprofitar-se de la naturalesa gentil i complaent de Leonard, que al costat de la seva assistenta Mable es veurà implicat amb la màfia d'una manera cada vegada més greu.

ESPEJO, ESPEJO

Espanya 2022. Dir. Marc Crehuet. Amb Santi Millán i Natalia de Molina. Comèdia. Quatre empleats d'una oficina es preparen per a la celebració dels 50 anys de l'empresa mentre intenten resoldre uns problemes. Álvaro, Cristina, Paula i Alberto són quatre persones en crisi que treballen a la mateixa empresa de cosmètica. Lluiten pel que volen mentre s'enfronten als seus propis reflexos davant el mirall. Ambició, por, amor i traïció es barregen en una història sobre la identitat. A vegades el teu pitjor enemic ets tu mateix.

JUJUTSU KAISEN O. LA PELÍCULA

Japó 2021. Dir. Sunghoo Park. Animació. Yuta Okkotsu és un noi d'institut bastant nerviós amb un greu problema: El seu amic Rika s'ha convertit en un *Curse* i no el deixa sol. Ja que Rika no és un *Curse* ordinari, capta l'atenció de Satoru Gojo, un professor de l'Institut Jujutsu, on els exorcistes aprenen a combatre als *Curse*. Gojo convenç a Yuta per a enrolar-se en a l'acadèmia... Podrà aprendre Yuta a controlar al *Curse* que li turmenta?. Preqüela de la sèrie animi *Jujutsu Kaisen*

LAS AVENTURAS DE PIL

França 2021. Dir. Julien Fournet. Animació. Pil és una petita òrfena que viu al carrer, a la ciutat medieval de Roc-en-Brume. Al costat de les seves tres mosteles ensinistrades, Pil sobreviu robant menjar al castell del sinistre rei Tristain, que ha usurpat el tron.

OJOS DE FUEGO

EUA 2022. Dir. Keith Thomas. Amb Ryan Kiera Armstrong, Zac Efron i Sydney Lemmon. Terror. Andy i Vicky porten més de deu anys escapant en un intent desesperat per amagar a la seva filla Charlie de mans d'una sinistra agència nord-americana obstinada a aprofitar el seu increïble do per convertir el foc en una arma de destrucció massiva. Pel·lícula inspirada en la novel·la homònima de Stephen King.

TOP GUN: MAVERICK

EUA 2022. Dir. Joseph Kosinski. Amb Tom Cruise i Miles Teller. Acció. Després de més de 30 anys de servei com un dels millors aviadors de l'Armada, Pete *Maverick* Mitchel es troba on sempre va voler estar, superant els límits com un valent pilot de proves i esquivant l'ascens de rang, que no el deixaria volar i el deixaria a terra. Quan està entrenant un grup de graduats de Top Gun per a una missió especialitzada, *Maverick* troba allà el tinent Bradley Bradshaw, el fill del seu difunt amic Goose. Seqüela de *Top Gun*.

CARTELLERA

CAMPRODON	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal Camprodoní <i>La jefa</i>	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00	-
MANLLEU	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal de Gràcia <i>Libertad</i>	-	-	19.00	-
RIBES DE FRESER	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Catalunya <i>El cielo protector</i>	-	19.00 (VOSE)	-	-
RIPOLL	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal <i>Las ilusiones perdidas</i>	21.30 (VOSE) (Cine Club Aricc)	-	-	-
<i>Doctor Strange: en el (...)</i>	-	18.00	17.00	-
<i>Downtown Abbey: una nueva era</i>	-	20.30	19.30	21.00
TORELLÓ	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dijous
El Casal <i>El verano de Cody</i>	-	-	-	21.00
VIC	Dissabte	Diumenge	Dimarts	Dijous
Espai ETC <i>Un mètode perillós (VOSC)</i>	-	-	20.00 (Cineclub Vic)	-
VIC	Divendres	Dissabte i diumenge	De dilluns a dijous	
Sucre <i>Jujutsu Kaisen 0. La película</i>	18.15	11.30 (ds.), 11.50 (dg.), 14.30 i 18.15	19.55	
<i>Jujutsu Kaisen 0. La película (VOSE)</i>	20.30	20.30	21.55	

Las aventuras de Pil	18.15 i 18.30	11.45 (dg.), 15.00, 16.45 i 18.30	18.00
Cinco lobitos	20.20 i 22.25	16.25, 20.20 i 22.25	19.50 i 21.50
Toscana (cat.)	20.30 i 22.40	16.10, 20.30 i 22.30	18.15, 20.00
Top Gun: Maverick (VOSE)	22.15	22.15	21.50
Top Gun: Maverick	17.35, 18.45, 20.10 i 22.30	11.30 (dg.), 11.45 (dg.), 12.00 (ds.), 16.30, 17.45, 19.00, 20.10 i 22.30	19.00, 20.40 i 21.40
Ejejo, espejo	17.55	15.40	18.15
El sastre de la mafia	22.40	18.30 i 22.40	18.40
El arma del engaño	18.35 i 21.15	18.35 i 21.15	21.40
Ojos de fuego	-	15.50	19.50
Doctor Strange: en el (...)	22.15	11.35 (dg.), 16.30, 19.10 i 22.15	18.45 i 21.40
Alcarràs (cat.)	17.55, 19.30, 20.00 i 21.50	17.15, 19.30 i 21.50	19.15 i 21.30
Sonic 2. La pel·lícula	-	11.40 (dg.) i 16.20	17.45

CARDEDEU		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dijous
Esbarjo	Ariaferma	20.00	20.00	19.00	-
	Alcarràs	-	-	-	20.00

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	Cinco lobitos	17.30 i 21.45	19.15	18.30	18.30
	Ennio. El Maestro	-	-	20.15 (VOSE)	20.15 (VOSE)
	Alcarràs	19.30	17.00 i 21.15	16.15	16.15

GRANOLLERS		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Edison	El silencio del topo	17.30 (VO) (Docs Barcelona)	-	-	-
	Cinco lobitos	19.00 (VO)	18.00 (VO) i 20.30 (VO)	19.00 (VO)	19.00 (VO)

GRANOLLERS		De divendres a dijous (dv. i ds. sessió golfa a partir de les 23.00)			
Ocine	Top Gun: Maverick	16.30, 19.00, 21.30 i 00.00 / 17.15			
	Top Gun: Maverick (Atmos)	17.00, 19.30 i 22.00 / 17.45, 20.15 i 22.45			
	Las aventuras de Pil	16.00			
	Doctor Strange: en el (...)	19.45 i 22.15 / 17.45 i 20.15 / 16.10, 18.40, 21.15 i 23.45			
	Espejo, espejo	16.00			
	Downtown Abbey: una nueva era	22.45			
	Animales Fantásticos: los (...)	16.00			
	Sonic 2. La pel·lícula	18.45 / 16.00			
	La ciudad perdida	21.00			
	El hombre del norte	23.15 / 20.00			
	Jujutsu Kaisen 0. La pel·lícula	16.00 i 22.00			
	Jujutsu Kaisen 0. La pel·lícula (VOSE)	18.00, 20.00 i 00.00 / 19.00, 21.00 i 23.00			
	Top Gun: Maverick (ICE)	16.00, 18.30, 21.00 (dj. VOSE) i 23.30			
	La ciudad perdida	16.45			
	Alcarràs (cat.)	18.15 i 20.30			
	El sastre de la mafia	22.45 / 16.00			
	El arma del engaño	18.00 / 22.30			
	Cinco lobitos	20.30 i 22.30			
	Los tipos malos	16.00 i 18.00			

SANT CELONI		Divendres	Dissabte i diumenge	Dimecres
Ocine	Alcarràs (cat.)	17.45	15.50 i 18.00	18.00
	Monsieur (V.O.)	20.00	-	-
	Doctor Strange: en el (...)	18.30 i 22.00	16.00, 18.30, 20.15 i 22.45	18.30, 20.15 i 22.45
	Top Gun: Maverick	17.45, 19.30, 20.15, 22.00 i 22.45	16.00, 17.45, 19.30, 20.15, 22.00 i 22.45	17.45, 19.30, 20.15, 22.00 i 22.45
	El arma del engaño	21.00	21.00	21.00
	Jujutsu Kaisen 0. La pel·lícula (VOSE)	18.30 i 22.30	18.30 i 22.30	18.30 i 22.30
	Jujutsu Kaisen 0. La pel·lícula	20.30	20.30	20.30
	Sonic 2. La pel·lícula	-	17.15	-
	Los tipos malos	-	15.45	-

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

HORIZONTALS: 1. Quan a la cort no hi ha taula se'n fan tips. Allà on es trenquen els carrers / 2. Equivocat durant l'aterratge. Vèrtebra que tard o d'hora ens farà renegar / 3. Nus inservible. Col·locat per procedir a l'acte més antic. Indicis d'irregularitats / 4. Passo la dalla i em queden les pells del cereal. Sovint ens la reclamen per megafonia / 5. El dit de desdir-se. Poc habituals, com certes terres / 6. Entre en èxtasi quan es giren. Teixit de cotó provinent de Calicut / 7. La Purificació?: però si és un bastard! Mossèn en fase d'aprimament / 8. Obren l'oficina. Content com sol estar tot quissoi. Un punt d'orgull / 9. La Grècia en què s'inspira el fenomen manga. Pendent de l'expulsió definitiva / 10. Energia que proporciona tenir companyia. Intramurs / 11. Ningú la guanya en virtut. Vell aragonès amb fama de portuguès. Ensumar un insòlit redol / 12. Inventi el parnàs italià. S'eixuguen la suor de la dona pendó / 13. Euga de color de canyella. Sempre són dins la bossa.

VERTICALS: 1. Té prou sentit comú per amagar les santes. Callava el que li convenia / 2. Metall preciós a fora. El pitjor que li pot passar és que el dibuixin pla. Als límits del detall / 3. Calces a l'uniforme de can Bagués. Preparació gelatinosa amb un toc d'azalea / 4. És a la rajola com a la trola el troll. Sopa menorquina amb regust de bescuit / 5. Tres quartes parts de l'atur. Empesos contra la pròpia porteria. Una altra com ella i paf / 6. Una altra com ella i ella. Quan m'aturaré semblaré un paraire. El pterodàctil ja en tenia una abans que s'inventés / 7. Matalàs i llençols pel riu. De fusta. Encenen encens / 8. Un mamífer a ca l'Eleuteri. Resistent com una muntanya americana / 9. Són de sa majestat. Carreteres amb evident passat franquista / 10. Gravat mecànic a dues tintes. El més dinàmic dels conjunts corals / 11. És un coleòpter?, és un travesti?: no, és una cistellera. Ara resistents a seques / 12. Costa de pujar però en baixar es menja. Teixits tan canviants que podrien ser un romanès.

SUDOKUS

AMIC

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

			3					2
6	5	3		7				
	4			8	9			7
	6							
					6	5		
	3		7	5		4	6	2
8		4		2			5	3
						2		7
2					8	6		

Dificultat: molt fàcil

	7		2		4		3	6
	3	6		9				
2	1	9	6		3	8		4
		7	9	5	6	1		8
9		1	4			6		5
6	5			8	7			4
	6	3		2		4		
			7	4	8			3
	2	4	3	6		5	9	

SOLUCIONS

2	7	5	9	3	8	8	6	1	4
3	9	6	4	1	5	2	8	7	
8	1	4	6	2	7	9	5	3	
9	3	8	7	5	1	4	6	2	
4	2	7	8	9	6	5	3	1	
5	6	1	2	4	3	7	9	8	
1	4	2	5	8	9	3	7	6	
6	5	3	1	7	2	8	4	9	
7	8	9	3	6	4	1	2	5	

Dificultat: mitjana

8	2	4	3	6	1	5	9	7	
1	9	5	7	4	8	2	6	3	
7	6	3	5	2	9	4	8	1	
6	5	2	1	8	7	3	4	9	
9	8	1	4	3	2	6	7	5	
3	4	7	9	5	6	1	2	8	
2	1	9	6	7	3	8	5	4	
4	3	6	8	9	5	7	1	2	
5	7	8	2	1	4	9	3	6	

Dificultat: fàcil

A	L	A	T	Z	A	N	A	S	O	S
I	D	E	I	D	E	S	S	U	E	N
T	L	U	S	O	L	D	R	E		
E	L	E	C	T	R	I	C	A	U	R
M	A	G	N	A	N	O	N	A	D	A
O	F	A	L	E	G	R	O	I	O	
E	S	P	U	R	I	I	M	A	M	
T	C	E	C	A	L	I	C	O	T	
A	N	U	L	A	R	R	A	R	E	S
S	E	G	O	A	T	E	N	C	I	O
R	A	J	U	P	I	T	I	R		
E	R	R	A	T	L	U	M	B	A	R
S	O	B	R	A	L	L	E	S	M	A